

Enhed
Udsatte Voksne

Sagsbehandler
Bente Brandborg

Koordineret med

Sagsnr.
2025-3471

Doknr.
53076745

Dato
11-02-2025

Høringsnotat over forslag til lov om ændring af lov om social service (Pligt til at oprette afklaringspladser)

1. Hørte myndigheder og organisationer

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 28. oktober 2025 – 27. november 2025 været sendt i høring hos: Ankestyrelsen, Bedre Psykiatri, Blå Kors Danmark, Brugerforeningen for aktive stofbrugere, Brugernes Akademi, Center for Frivilligt Socialt Arbejde, Centerlederforeningen, CiFri – Netværk for forskning i civilsamfund og frivillighed, Det Centrale Handicapråd, Dansk Handicapforbund, Dansk Psykiatrisk Selskab, Dansk Psykolog Forening, Dansk Selskab for Psykosocial Rehabilitering, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Sygeplejeråd, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Det Centrale Handicapråd, Det Sociale Netværk, DUKH, Fagligt Selskab for Sundhedsplejersker, FOA, Fonden for Socialt Ansvar, Foreningen af Danske Døgninstitutioner, Foreningen af Socialchefer i Danmark, FSD - Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark, Forening for Ledere af Offentlige Rusmiddelcentre (FLOR), Frederiksberg Kommune (Socialtilsyn Hovedstaden), Frivilligrådet, FTF, Faaborg-Midtfyn Kommune (Socialtilsyn Syd), Gadejuristen, Hjem til Alle, Hjørring Kommune (Socialtilsyn Nord), Holbæk Kommune (Socialtilsyn Øst), Hus Forbi, KABS – behandlingscenter for stofbrugere, Kirkens Korshær, KFUK's Sociale Arbejde, KFUMs Sociale Arbejde, KL, Kofoeds Skole, Landsforeningen af Socialpædagoger (LFS), Landsforeningen af tidligere og nuværende Psykiatribrugere, Landsforeningen af væresteder (LVS), Lederforening for offentlige ledere i hjemløshedsindsatser, LOCHI – Foreningen for ledere og chefer i offentlige hjemløshedsindsatser, LOS – de private sociale tilbud, Lægeforeningen, PLO, Psykiatrifonden, Projekt Udenfor, Reden Vesterbro, Røde Kors, Rådet for Socialt Udsatte, Sammenslutningen af Boformer for Hjemløse (SBH), SAND, Selveje Danmark, Silkeborg Kommune (Socialtilsyn Midt), SIND, Socialpædagogernes Landsforbund, Socialt Lederforum, Socialt Udviklingscenter (SUS), Stenbroens Jurister, Sundhedsstyrelsen, WeShelter og Ældre Sagen.

2. Modtagne høringssvar

Der er indkommet høringssvar inden for fristen fra følgende høringssvarparter: Ankestyrelsen, Blå Kors, Dansk Sygeplejeråd, Danske Regioner, FOA, Frederiksberg Kommune (Socialtilsyn Hovedstaden), Holbæk Kommune (Socialtilsyn Øst), Kirkens Korshær, Lægeforeningen, Rådet for Socialt Udsatte, SAND, Selveje Danmark/Dansk Erhverv, Socialpædagogerne, Socialtilsyn Nord, Socialtilsyn Syd, Socialtilsyn Øst, Socialt Lederforum, Stenbroens Jurister, Sundhedsstyrelsen, SIND,

Der er modtaget høringssvar fra følgende øvrige parter: Borgerne på Astershøjskolen, Esbjerg Kommune, Aarhus Kommune, Susse Dahl (privatperson), Astershøjskolen,

Alle høringssvar offentliggøres på høringsportalen.

3. Generelt om høringsnotatet

De væsentligste bemærkninger til udkastet til lovforslag i de modtagne høringsvar gennemgås i kort form nedenfor. Social- og Boligministeriets bemærkninger til høringssvarene er kurviseret.

Bemærkninger af overvejende teknisk karakter eller bemærkninger, der udtrykker grundlæggende enighed med udkastet til lovforslag, vil som udgangspunkt ikke blive gennemgået i høringsnotatet.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringsvar. Høringsvar og bemærkninger, der ikke er relevante for udkastet til lovforslag, er ikke behandlet i nærværende notat.

4. Ændringer efter høringen

Efter høringsperiodens udløb er der ud over præcisering af tekstafsnit og justeringer af teknisk og korrekturmæssig karakter foretaget følgende ændringer af lovforslaget:

- a. Målgruppen for afklaringspladser er i lovteksten ændret fra "personer med psykiske lidelser" til personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne".
- b. Der er i lovteksten indsat en tidsmæssig grænse på 1-3 døgn fra udskrivning til visitation til en afklaringsplads.
- c. Den tidsmæssige afgrænsning af et afklaringsopholds varighed er i lovbe-
mærkningerne beskrevet som gennemsnitlig 55 dage, mod tidligere i op til 30 dage.
- d. Det er skrevet ind i lovbe-
mærkningerne, at botilbud med afklaringspladser efter lovforslagets vedtagelse og før lovforslagets ikrafttrædelse kan søge om socialtilsynets godkendelse. Socialtilsynet kan derefter påbegynde sagsbehandlingen, men kan først træffe afgørelse efter lovforslagets ikrafttrædelse d. 1. januar 2027.

5. Hovedpunkter i høringssvarene

En stor del af høringssvarene giver udtryk for utilfredshed med den i lovforslaget nævnte tidsmæssige udstrækning af et afklaringsophold.

Desuden er der flere høringsvar, der giver udtryk for utilfredshed med målgruppen for lovforslaget.

5.1. Generelle bemærkninger

Rådet for Socialt Udsatte anbefaler, at ingen udskrives fra sygehuspsykiatrien, uden at der er lagt en holdbar plan med fokus på bl.a. bolig, indtægt, støtte og fortsat behandling.

Danske Regioner henviser til, at det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at forslaget vil medføre "frigivelse af ressourcer i sygehuspsykiatrien." Danske Regioner bemærker hertil, at efter Danske Regioners opfattelse, lægges der med lovforslaget op til en ny koordinationsopgave for hospitalspsykiatrien ud mod kommunerne. Efter Danske Regioners opfattelse bør opholdet ikke medføre pause i igangværende behandling, men tværtimod understøtte borgernes fortsatte recovery-forløb. Det vil kræve systematisk opfølgning og koordination mellem kommune og region – både under og efter opholdet. Dette vil kræve en vis ressourceanvendelse fra psykiatrien, herunder måske en udgående funktion i samarbejdet med de kommunale tilbud, eller afholdelse af netværksmøder uden for psykiatrien.

Social- og Boligministeriet skal henvise til det eksisterende samarbejde mellem kommunen og psykiatrien ved udskrivning af patienter, der har brug for sociale indsatser.

Kirkens Korshær, Selveje Danmark og Dansk Erhverv foreslår, at afklaringspladserne også kan være fleksible pladser på § 110- tilbud.

Social- og Boligministeriet skal hertil bemærke, at der ikke er noget til hinder for, at der kan oprettes afklaringspladser på § 110-tilbud. Det er under forudsætning af, at afklaringspladserne godkendes af socialtilsynet.

5.2. Tidsmæssig udstrækning af afklaringsophold

Borgerne på Astershøjskolen giver udtryk for, at et forløb på en afklaringsplads bør have en tidsmæssig udstrækning på 90 dage.

Selveje Danmark og Dansk Erhverv foreslår, at der ikke er nogen bagatelgrænse i forhold til indlæggelsens varighed.

Aarhus Kommune giver udtryk for, at et forløb på en afklaringsplads bør have en tidsmæssig udstrækning på 90 dage.

Blå Kors anbefaler, at der ikke fastsættes en nedre grænse for opholdets varighed.

Susse Dahl giver udtryk for, at et forløb på en afklaringsplads bør have en tidsmæssig udstrækning på mindst tre måneder.

Astershøjskolen giver udtryk for, at tilbuddet har haft god erfaring med ophold på tre måneders varighed.

SIND giver udtryk for, at et afklaringsophold på 30 dage er for kort tid. SIND anbefaler, at et afklaringsophold som minimum skal have en varighed på 90 dage.

Danske Regioner gør opmærksom på, at flere kommuner har sagsbehandlingstider for udredning og bevilling på op til 12 uger. Det forslås, at lovbetragtningerne tilpasses hertil.

Socialt Lederforum og **FOA** henviser til, at de steder, hvor der er forsøg med afklaringspladser, har det vist sig, at 90 dage er minimum den længde, en afklaring tager.

Socialpædagogerne foreslår, at den tidsmæssige udstrækning af et afklaringsophold fastsættes til i op til tre måneder.

KL bemærker, at det efter KL's opfattelse er helt afgørende, at varigheden fastsættes realistisk (90 dage), og at kommunerne sikres de nødvendige ressourcer til at etablere og drive pladserne på forsvarlig vis, hvis afklaringspladsernes potentiale ska realiseres.

Social- og Boligministeriet skal hertil bemærke, at det fremgår af aftalen om en samlet 10-årsplan for psykiatrien fra maj 2025, at "Aftalepartierne er enige om at løfte og udvide kapaciteten i socialpsykiatrien, så patienter få den nødvendige hjælp og støtte efter udskrivelse fra psykiatrien, ligesom der skal være tilbud i kommunerne klar til borgere, der oplever akut krise." Om afklaringspladser er det oplyst, at "De nye afklaringspladser er målrettet borgere, der udskrives fra psykiatrien, og hvor der er behov for en nærmere afklaring af, hvilke socialfaglige indsatser, der bedst imødekommer deres behov. Afklaringspladserne skal sikre, at borgere i forlængelse af en indlæggelse kan tilbydes socialfaglig støtte i en afgrænset periode samt afklaring af det videre forløb."

Det er således ikke en forudsætning i den politiske aftale, at et afklaringsforløb skal udstrække sig over en længere eller en på forhånd fastlagt periode. Opholdet skal alene være indtil, kommunen har foretaget en afklaring af, hvilken form for støtte og hjælp, der bedst imødekommer borgerens behov. Er der behov for et længerevarende ophold, kan borgeren tilbydes et midlertidigt ophold i et tilbud efter servicelovens § 107.

I det reviderede lovforslag har Social- og Boligministeriet lagt op til en gennemsnitlig opholdslængde på i gennemsnit 55 dage. Det er Social- og Boligministeriets opfattelse, at dette imødekommer intentionen bag de politiske aftaler om psykiatriplanen om, at afklaringstilbud skal medvirke til at sikre, at borgere, der udskrives fra sygehuspsykiatrien med behov for sociale indsatser, ikke udskrives til ingenting, men gribes med det samme i socialpsykiatrien, og således ikke skal vente for lang tid på, at der bliver taget stilling til, hvad der videre skal ske.

Kirkens Korshær skriver, at det er vigtigt, at borgerne ikke fastholdes på afklaringspladserne i længere tid end nødvendigt på grund af økonomiske hensyn og interesser. Det skal sikres, at kommunerne hurtigst muligt visiterer til andre tilbud, hvis det vurderes at være den bedste måde at imødekomme personens behov på. Blandt andet forudsætter det, at kommunerne sikrer den nødvendige kapacitet på disse tilbud – noget ikke alle kommuner formår i dag.

Selveje Danmark og Dansk Erhverv foreslår, at der sættes loft over, hvor mange dage en person kan have ophold på en afklaringsplads.

Social- og Boligministeriet skal bemærke, at det fremgår af udkastet til lovforslag, pkt. 2.3., at et ophold på en afklaringsplads er af kortere varighed, og med det forstås som udgangspunkt ophold af en varighed på i gennemsnit 55 dage.

5.3. Begrebet "afklaring"

Aarhus Kommune foreslår, at begrebet "afklaring" ændres til faglig funderet afklaring.

Social- og Boligministeriet skal hertil bemærke, at begrebet "afklaring" ikke tænkes ændret i lovforslaget.

5.4. Målgruppe for afklaringstilbud

Aarhus Kommune foreslår, at mennesker med mangeårigt rusmiddelindtag, somatiske- og psykiatriske diagnoser, behandlingsdom, tidligere hjemløseproblematik og borgere med adskillige genindlæggelser bag sig også tilbydes et afklaringsforløb, så rette match mellem borger og kommende indsats kan tilvejebringes.

Dansk Sygeplejeråd foreslår, at kommunerne bør have mulighed for og pligt til at tilbyde afklaringsophold, når der identificeres væsentlige psykiske og sociale behov hos en borger, der ikke nødvendigvis har været indlagt.

SAND skriver, at personer som gadehjemløse, sofasovere m.fl. skal have adgang til afklaringspladser.

Susse Dahl foreslår, at personer, der ikke kommer direkte for sygehuspsykiatrien, også bør kunne tilbydes et afklaringsophold.

Socialt Lederforum, FOA og Kirkens Korshær mener, at afklaringstilbud også skal kunne bruges fra egen bolig eller botilbud og psykiatrisk skadestue.

Social- og Boligministeriet skal hertil bemærke, det ligger uden for den politiske aftale om en samlet 10-årsplan for psykiatrien, at personer, der ikke er udskrevet direkte fra sygehuspsykiatrien, skal være omfattet af forslaget om afklaringspladser, f.eks. personer der kommer fra en psykiatrisk akutmodtagelse. Ministeriet skal desuden henvise til, at kommunen såvel i dag som fremover har mulighed for at tilbyde de nævnte persongrupper et midlertidigt ophold på et botilbud efter § 107 i serviceloven, hvor personens behov for sociale indsatser kan afklares.

Sundhedsstyrelsen bemærker, at målgruppen for afklaringspladser samt kommunens vurdering af, hvilke personer, der ligger i målgruppen for en afklaringsplads med fordel kan udfoldes og præciseres yderligere.

Danske Regioner foreslår, at det bør præciseres, at målgruppen omfatter patienter, som udskrives fra sygehuspsykiatrien, hvor der er identificeret et behov for social støtte, men hvor udredning og bevilling endnu ikke er gennemført.

Danske Regioner foreslår videre, at det også bør præciseres, at borgere ikke udelukkes, hvis der fx er foretaget en kommunal indledende vurdering af bo-støtte, men ikke en endelig udredning. Målgruppen kan med fordel også inkludere patienter, som er i kontakt med akutmodtagelsen, således at flere psykiatriske patienter får muligheden for et afklaringsophold.

Social- og Boligministeriet skal hertil bemærke, at det fremgår af lovforslagets pkt. 2.2, at målgruppen for afklaringspladser er personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne, der udskrives fra sygehuspsykiatrien med behov for sociale indsatser efter udskrivning, som ikke umiddelbart kan afdækkes. Det fremgår desuden af lovforslagets bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser (til § 1), at personer, der alene har haft konsultation i Psykiatrisk Akutmodtagelse uden indlæggelse eller alene har været tilknyttet distriktspsykiatrien, ikke vil være omfattet af målgruppen for et afklaringsophold. Social- og Boligministeriet finder ikke grundlag for yderligere udfoldning af målgruppen i lovforslaget.

Det fremgår af den politiske aftale om en samlet 10-årsplan for psykiatrien, at de nye afklaringspladser er målrettet personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne, der udskrives fra psykiatrien, og hvor der er behov for en nærmere afklaring af, hvilke sociale indsatser, der bedst imødekommer deres behov. Det ligger således uden for rammerne af psykiatraftalen, at personer, der ikke er udskrevet fra sygehuspsykiatrien skal være omfattet af lovforslaget. Formålet med lovforslaget er bl.a. at sikre, at personer, der udskrives fra sygehuspsykiatrien med behov for sociale indsatser, hurtigt får taget stilling til, hvilke sociale indsatser, der bedst imødekommer deres behov.

Blå Kors anbefaler, at borger kan starte på et afklaringsophold op 96 timer efter udskrivning.

Selveje Danmark og Dansk Erhverv foreslår, at personer bør have ret til at afklaringsophold, selvom det ikke påbegyndes i umiddelbar tilknytning til udskrivning fra sygehuspsykiatrien, men indenfor 96 timer fra udskrivningstidspunktet.

Danske Regioner har anført, at det er vigtigt, at borgere som vil have gavn af et afklaringsophold ikke udelukkes blot fordi, de har været udskrevet kortvarigt.

Danske Regioner har yderligere anført, at forslaget om, at afklaringsophold skal tilbydes i umiddelbar tilknytning til udskrivning, vil indsnævre målgruppen uhensigtsmæssigt meget - ligesom det rent praktisk vil kræve, at regionen alle dage (inkl. weekend/helligdage) har adgang til kommunen for at koordinere om patienten.

Social- og Boligministeriet skal hertil bemærke, at der i det justerede lovforslag vil blive indsat en tidsmæssig grænse på 1-3 døgn fra udskrivning til visitation til et afklaringsplads. Adgangen til at visitere i op til 1-3 døgn efter udskrivning skal sikre, at borgeren kan gribes og kan komme på en afklaringsplads, hvis kommunen 1-3 døgn efter udskrivning bliver opmærksom på eller kan konstatere, at personen har brug for et afklaringsophold.

KL foreslår, at målgruppen i lovforslaget præciseres til borgere med betydelig nedsat psykisk funktionsevne. Denne afgrænsning vil sikre, at afklaringsophold målrettes de borgere, der har mest komplekse udfordringer og behov for et intensivt forløb.

Social- og Boligministeriet skal hertil bemærke, at i det justerede lovforslag er målgruppen ændret til "personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne". Personer med lettere psykisk funktionsevne, der vil kunne gives støtte til i eget hjem, f.eks. bostøtte, vil herefter ikke være omfattet af målgruppen for afklaringspladser.

5.5. Tvangsmæssig flytning til et afklaringstilbud

Esbjerg Kommune har spurgt, om det bliver muligt at søge Familieretshuset om flytning uden samtykke til et afklaringstilbud.

Social- og Boligministeriet skal hertil oplyse, at det er frivilligt for borgeren, om denne vil tage imod kommunens tilbud om et midlertidigt ophold på en afklaringsplads. Ønsker borgeren ikke et midlertidigt ophold på en afklaringsplads, skal vurderingen af, hvilke sociale indsatser, der bedst imødekommer borgereens behov, foretages på sædvanlig vis. Der vil således ikke blive skabt hjemmel til, at borgeren kan flyttes til et midlertidigt afklaringstilbud uden samtykke.

5.6. Kommunens vurdering af borgerens behov.

Esbjerg Kommune spørger om, på hvilken baggrund kommunen skal foretage en vurdering af borgerens behov ved udskrivning.

Social- og Boligministeriet skal hertil bemærke, at det ikke vil være meget anderledes end i dag, hvor kommunen på baggrund af oplysninger fra udskrivende sygehuspsykiatri, skal vurdere, hvilken støtte og hjælp, der bedst imødekommer borgerens behov. Med forslaget om afklaringspladser får kommunen mulighed for at tilbyde borgeren et midlertidigt ophold på en afklaringsplads, hvis kommunens vurdering af, hvilke sociale indsatser, der bedst tilgodeser borgerens behov, kræver en nærmere afklaring.

5.7. Begrebet "nedsat funktionsevne"

Esbjerg Kommune har spurgt om, hvordan begrebet "nedsat funktionsevne" skal forstås.

Social- og Boligministeriet skal hertil bemærke, at målgruppen for et ophold på en afklaringsplads er personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne. Begrebet "nedsat funktionsevne" er i lovforslaget ikke anderledes ift. de foreslåede afklaringspladser end ift. serviceloven i øvrigt. Personer med nedsat og/eller fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer kan have begrænsninger, der gør, at de har forskellige problemer i dagligdagen, der kræver sociale indsatser, f.eks. for at bevare tilknytning til studie og arbejdsmarked, leve et så selvstændigt liv som muligt og deltage i samfundslivet.

Esbjerg Kommune beder desuden social- og boligministeren om at redegøre for, om det er kommunen eller psykiatrien, der skal fastslå, at borgerens funktionsevne er nedsat i et sådant omfang, at borgeren ikke kan få den nødvendige hjælp i eget hjem.

Social- og Boligministeriet skal henvise til, at det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser (til § 1, nr. 1), at det alene er kommunen, der på baggrund af en vurdering af borgerens behov, beslutter om en person, der udskrives fra sygehuspsykiatrien, skal tilbydes et afklaringsophold. Det er dermed også kommunen alene, der vurderer, om borgers funktionsevne er nedsat i et sådant omfang, at borgeren ikke kan få den nødvendige hjælp i eget hjem.

5.8. Klagemulighed

Esbjerg Kommune spørger om borgeren kan indbringe kommunens afgørelse for Ankestyrelsen.

Ankestyrelsen bemærker, at det ikke af lovforslagets bemærkninger fremgår, om der kan klages til Ankestyrelsen over henholdsvis personkredsbedømmelsen, egnethedsbedømmelsen af det konkrete tilbud og egenbetalingen efter den foreslåede § 107 a. Det bør efter Ankestyrelsens opfattelse præciseres, om der er klageadgang til Ankestyrelsen efter de almindelige regler.

KL er af den opfattelse, at det bør fremgå af lovteksten, om borgeren har mulighed for at klage over kommunens vurdering af, at borgeren skal afsluttes i et afklaringsophold, eller over at borgeren ikke tilbydes ophold.

KL bemærker videre, at hvis klagemulighed foreligger, bør lovforslaget indeholde en klar definition af, hvilke kriterier kommunen skal og kan lægge vægt på i vurderingen af borgerens behov.

Social- og Boligministeriet vil præcisere klagemulighederne i lovforslaget. Ministeriet skal desuden bemærke, at kommunens stillingtagen til borgerens behov skal ske ud fra en konkret og individuel vurdering.

5.9. Sagsbehandlingsfrister

Esbjerg Kommune spørger, om kommunen skal fastsætte og offentliggøre sagsbehandlingsfrister for sager efter § 107 a.

Social- og Boligministeriet skal hertil bemærke, at et afklaringsophold vil skulle tilbydes i umiddelbar tilknytning til udskrivning fra sygehuspsykiatrien, eller senest efter 1-3 døgn derefter. Det vurderes på den baggrund ikke nødvendigt at fastsætte sagsbehandlingsfrist iht. § 3, stk. 2. i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

5.10. Rusmidler

Rådet for Socialt Udsatte anbefaler, at afklaringspladserne skal kunne rumme personer med et aktivt forbrug af rusmidler, og at personalet på afklaringspladserne skal have viden om målgruppens behov for fx abstinens- og substitutionsbehandling.

Socialpædagogerne anbefaler, at afklaringspladserne fra starten bemannes med medarbejdere med relevant uddannelse, så den faglige kvalitet sikres.

Lægeforeningen peger på, at det er vigtigt, at der er de rette kompetencer til stede på afklaringstilbuddene, og at der bliver klare krav til faglig kvalitet og kapacitet i socialpsykiatrien.

Social- og Boligministeriet skal hertil bemærke, at det forudsættes, at personer med et aktivt forbrug af misbrugsmidler efter en konkret og individuel vurdering også kan tilbydes et afklaringsophold, hvis de falder inden for målgruppen for afklaringsophold. Det vil være op til den enkelte kommunalbestyrelse at beslutte ift. det enkelte afklaringstilbud, om personer med et aktivt forbrug af rusmidler kan modtages på tilbuddet. Det vil også være op til den enkelte kommunalbestyrelse at sikre, at de enkelte afklaringstilbud er bemannet med personale med de rette kompetencer.

Desuden indgår det i aftalen om en samlet 10-årsplan for psykiatrien, at der afsættes midler til et ambitiøst og strategisk uddannelsesløb i socialpsykiatrien med henblik på at sikre, at mennesker i socialpsykiatrien mødes af dygtige og engagerede medarbejdere, der også har de nødvendige faglige forudsætninger for at kunne hjælpe bedst muligt.

5.11. Finansiering af afklaringstilbud

Rådet for Socialt Udsatte anbefaler, at en finansierings- og visitationsmodel for § 107 a-ordningen, hvor sundhedsrådene medfinansierer afklaringspladserne, og hvor sygehuspsykiatrien til gengæld er med til at beslutte, om en person skal tilbydes ophold på en afklaringsplads.

Social- og Boligministeriet skal hertil bemærke, at det ikke indgår i den politiske aftale om en samlet 10-årsplan for psykiatrien, at sundhedsrådene skal medfinansiere afklaringspladserne. Efter udskrivning fra sygehuspsykiatrien, vil det være borgerens handlekommune, som har ansvaret for borgeren, der skal tage stilling til, hvilke sociale indsatser, der bedst imødekommer borgerens behov for støtte og hjælp. Derfor er finansieringsansvaret placeret hos kommunerne, som over bloktilskuddet bliver økonomisk kompenseret for afklaringspladser. Kommunalbestyrelsen har i henhold til servicelovens § 4 pligt til at sørge for, at der er de nødvendige tilbud.

Blå Kors skriver, at det er afgørende, at der afsættes tilstrækkelig med midler til drift af § 197 a-tilbud.

Selveje Danmark og Dansk Erhverv foreslår, at der etableres økonomiske incitamenter, som sikrer, at personer ikke fastholdes på afklaringspladser som et billigere alternativ til f.eks. pladser efter §§ 107 og 108 i serviceloven.

Social- og Boligministeriet skal hertil bemærke, at den økonomiske kompensation til kommunerne for forpligtelsen til afklaringsstilbud fastsættes som en del af forhandlingerne med KL om lovforslagets økonomiske konsekvenser.

5.12. Kriterier for ophold på et afklaringsstilbud

Rådet for Socialt Udsatte anbefaler, at lovforslaget skal indeholde klare kriterier for, hvornår en person skal tilbydes ophold på en afklaringsplads. Ellers risikeres uens adgang til afklaringspladser for personer fra forskellige kommuner. Derudover anbefaler rådet, at personen selv altid inddrages i beslutningen.

Social- og Boligministeriet skal hertil bemærke, at det er op til den enkelte kommunalbestyrelse at træffe afgørelse efter en konkret og individuel vurdering af borgerens behov.

5.13. Visitationskompetence og -proces

Astershøjskolen giver udtryk for, at botilbudsleder er en del af afgørelsen om egnethed i samarbejde med behandlingspsykiatrien.

Social- og Boligministeriet skal hertil oplyse, at der i lovforslaget ikke lægges op til, at botilbudsleder skal indgå i arbejdet med vurderingen af, om en borger skal tilbydes en afklaringsplads, men at det i øvrigt er op til den enkelte kommunalbestyrelse at tilrettelægge arbejdet.

Danske Regioner foreslår, at kommunerne skal være forpligtede til at følge op på den behovsvurdering, som den psykiatriske afdeling foretager, da der ellers er risiko for, at patienter, som de psykiatriske afdelinger vurderer, har et behov, ikke får deres behov imødekommet.

Sundhedsstyrelsen mener, at der vil være en risiko for, at loven anvendes modsat intentionen, og ikke har den ønskede effekt, når det alene er kommunen, som skal foretage vurderingen. Sundhedsstyrelsen mener, at risikoen kan afhjælpes ved at beskrive, hvilke forhold kommunen skal tage i betragtning i forbindelse en "umiddelbar vurdering", og hvilken vægtning psykiatriens rådgivning har (udskrivningsaftalen).

Social- og Boligministeriet skal hertil bemærke, at det er kommunen, der har ansvaret for at sikre, at borgeren tilbydes de sociale indsatser, der bedst imødekommer borgerens behov. I kommunens vurdering kan og bør indgå

oplysninger fra psykiatrien. Det er også kommunen, der har ansvaret for, at sagen er oplyst i et tilstrækkeligt omfang til, at der kan træffes afgørelse, jf. retssikkerhedslovens § 10.

Danske Regioner finder det vigtigt, at det præciseres i bemærkningerne til lovforslaget, at patienterne ikke skal forlade afklaringspladsen, før der er plads på et opholdssted, som kommunen har vurderet relevant. Det er vigtigt, at borgerne ikke har en mellempriode uden hjælp, men fastholdes, mens de er motiverede.

Social- og Boligministeriet skal hertil bemærke, at kommunen stadig har ansvaret for, at borgeren får den støtte og hjælp, borgeren har brug for i en evt. mellemliggende periode. I forhold til psykiatrisk støtte og hjælp vil regionen have behandlingssvaret i 96 timer efter udskrivning fra sygehuspsykiatrien.

KL er af den opfattelse, at lovforslaget fremstår uklart i forhold til, hvem der har kompetencen til at vurdere, om en borger er i målgruppen for et afklaringsophold.

KL anbefaler, at kompetencefordelingen præciseres i lovteksten, og at der indskrives en forpligtelse til systematisk dialog mellem region og kommune. Det bør fremgå tydeligt, at kommunen har den endelige myndighedskompetence, men at vurderingen af borgerens behov skal ske i et tværsektorielt samarbejde.

Stenbroens Jurister anbefaler, at medarbejderne i psykiatrien gives mulighed for at henvise direkte til afklaringsophold uden forudgående visitation fra kommunen.

Social- og Boligministeriet skal hertil bemærke, at det er præciseret i lovforslaget, at det er kommunen, der har kompetencen til at tage stilling til, om borgeren skal tilbydes et afklaringsophold efter dialog med udskrivende psykiatriske afdeling.

5.14. Tilsyn

Socialtilsyn Nord og **Øst** spørger, om der vil komme en særskilt hjemmel til, at socialtilsynet skal føre tilsyn med den foreslåede § 107 a.

Social- og Boligministeriet skal hertil bemærke, at det foreslåede § 107 a-tilbud vil være omfattet af § 4, stk. 1, nr. 2, i socialtilsynsloven.

Socialtilsyn Nord foreslår, at det præciseres hvad socialtilsynets forpligtelse er i forbindelse med tilsynet af § 107 a tilbud. **Socialtilsyn Øst** spørger til det samme.

Socialtilsyn Hovedstaden stiller spørgsmål til socialtilsynets opgaver ift. afklaringsstilbud.

Social- og Boligministeriet skal hertil bemærke, at socialtilsynets forpligtelse ift. de foreslåede afklaringsstilbud ikke vil være anderledes end tilsynet med f.eks. § 107-tilbud. Social- og Boligministeriet vil præcisere socialtilsynets opgaver i lovforslagets bemærkninger.

Socialtilsyn Nord foreslår, at det fx fire måneder før 1/1 2027, bliver muligt at ansøge socialtilsynet og få godkendt pladser til afklaringsophold med virkning fra 1. januar 2027, således der er pladser klar til den 1. januar 2027, som kommunerne kan visitere til.

Social- og Boligministeriet vil skrive ind i lovbemærkningerne, at botilbud med afklaringspladser efter lovforslagets vedtagelse og før lovforslagets ikrafttrædelse kan søge om socialtilsynets godkendelse. Socialtilsynet kan derefter

påbegynde sagsbehandlingen, men kan først træffe afgørelse efter lovforslagets ikrafttrædelse d. 1. januar 2027.

Socialtilsyn Nord og **Socialtilsyn Hovedstaden** gør opmærksom på, at der er indført et indtægtsloft for socialtilsynet pr. 1. januar 2026, som kan begrænse socialtilsynets muligheder for at behandle ansøgninger om § 107 a og for at føre tilsyn med § 107 a-tilbud, medmindre indtægtsløftet øges.

Social- og Boligministeriet skal hertil bemærke, at socialtilsynets udgiftsramme, jf. § 23 a i lov om socialtilsyn (Lov nr. 745 af 20. juni 2025) vil blive reguleret som følge af lovforslaget. Niveauet fastsættes som en del af forhandlingerne med KL om lovforslagets økonomiske konsekvenser.

5.15. Driftsherre/forsyningsforpligtelsen

Socialtilsyn Nord foreslår, at det tydeliggøres, hvem der kan være driftsherre for tilbud jf. § 107 a.

Danske Regioner bemærker, at det fremgår af lovforslaget, at kommunerne har forsyningsforpligtelsen og vil skulle sørge for, at der er det nødvendige antal afklarings tilbud tilgængeligt, men at kommunen kan indgå aftaler med andre kommuner eller private. Danske Regioner finder det meget u hensigtsmæssigt, at der ikke henvises til regionale tilbud i denne opstilling, da man dermed risikerer at udelukke regionale leverandører, der hensigtsmæssigt vil kunne drifte afklaringspladserne.

Social- og Boligministeriet skal hertil bemærke, at det vil blive præciseret i lovforslaget, at kommunalbestyrelsen, ud over som nævnt i lovforslaget, andre kommuner og private tilbud, kan opfylde sit forsyningsansvar ved at samarbejde med regioner.

KL bemærker, at etablering af afklaringspladser efter KL's opfattelse uundgåeligt i mange kommuner vil lægge et pres på den eksisterende botilbudskapacitet. **KL** mener, at regeringen bør sikre, at der er tilstrækkelig finansiering til etablering af afklaringspladser i kommunerne, ligesom det bør tydeliggøres i lovteksten, at kommunalbestyrelsen ikke kan pålægges at stille flere pladser til rådighed, end hvad den tildelte økonomiske ramme muliggør.

Social- og Boligministeriet skal hertil bemærke, at det følger af § 4 i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er det nødvendige antal tilbud efter loven. Den økonomiske compensation til kommunerne for forpligtelsen til afklarings tilbud fastsættes som en del af forhandlingerne med KL om lovforslagets økonomiske konsekvenser.

5.16. Tværkommunalt samarbejde

KL anbefaler, at det præciseres i lovteksten, at kommuner kan indgå samarbejde om etablering og drift af afklaringspladser i områder, hvor dette giver bedst mening ud fra geografiske eller demografiske hensyn. Det bør samtidig fremgå tydeligt, hvilken lovgivningsmæssig ramme et sådant samarbejde skal ske inden for.

Social- og Boligministeriet skal hertil bemærke, at kommunalbestyrelsen vil have forsyningsforpligtelsen vil dermed skulle sørge for, at der er det nødvendige antal afklarings tilbud, som kommunen enten selv opretter eller indgår aftale med andre kommuner, regioner eller private om. Det ligger uden for rammerne af Aftale om en samlet 10-årsplan for psykiatrien at regulere og ændre rammerne og reglerne for tværkommunale samarbejder ifm. nærværende lovforslag.

5.17. Samarbejde mellem kommuner og regioner

KL anbefaler, at lovteksten tydeliggør regionernes forpligtelse til at samarbejde med kommunerne om vurdering af borgernes behov for afklaringsophold og om planlægning af overgangen mellem indlæggelse og ophold. Det bør desuden fremgå, at ressourcer, der if. lovforslaget forventes frigivet i sygehuspsykiatrien, skal anvendes til at understøtte dette samarbejde.

Social- og Boligministeriet skal hertil oplyse, at det fremgår af lovforslagets pkt. 2.1., hvordan dialogen mellem udskrivende psykiatriske afdeling og kommune er ved udskrivning af patienter med behov for sociale indsatser efter udskrivning. Ministeriet skal videre oplyse, at det ligger uden for lovforslaget, at fastsætte nærmere regler om, hvordan de ressourcer, der forventes frigivet i regionerne med lovforslaget, skal anvendes.

5.18. Afklaringsopholdets formål

KL er af den opfattelse, at lovforslaget bør præcisere, at formålet med et afklaringsophold ikke alene er at afklare støttebehov, men også at understøtte borgerens overgang fra indlæggelse til et stabilt hverdagsliv i eget hjem, bofællesskab eller botilbud. Under opholdet skal arbejdet med borgeren bidrage til at afdække borgerens ønsker, ressourcer og behov og dermed danne grundlag for planlægningen af det videre forløb. Opholdet skal samtidig give borgeren mulighed for at genvinde praktiske færdigheder og sociale kompetencer, så overgangen fra psykiatrisk behandling til selvstændigt liv understøttes bedst muligt.

Social- og Boligministeriet skal hertil bemærke, at formålet med et afklaringsophold er at sikre, at borgeren bliver grebet hurtigt efter udskrivning fra sygehuspsykiatrien. Afklaringspladser skal således medvirke til at sikre, at borgere, der udskrives fra sygehuspsykiatrien med behov for sociale indsatser, ikke skal vente for lang tid på, at der bliver taget stilling til, hvad der videre skal ske. Det følger af Aftale om en samlet 10-årsplan for psykiatrien, at formålet med afklaringspladser er at sikre, at borgere i forlængelse af en indlæggelse kan tilbydes relevant støtte i en afgrænset periode samt afklaring af det videre forløb. Der lægges derfor med lovforslaget ikke op til yderligere formål med afklaringsopholdet som foreslået af KL.

5.19. Afklaringsopholdets afslutning

KL foreslår, at lovteksten fastsætter klare rammer for, hvad der gælder, hvis en borger ikke ønsker at fraflytte afklaringspladsen. Herunder bør det præciseres, om SEL § 129 om flytning uden samtykke også gælder for borgere på afklaringspladsen.

Social- og Boligministeriet skal hertil bemærke, at servicelovens regler om flytning uden samtykke ikke vil gælde for borgere på afklaringspladser.

KL er endvidere af den opfattelse, at der bør desuden være klare rammer for, hvad der gælder, hvis kommunen har visiteret borgeren til specifikke indsatser eller tilbud efter opholdet, men borgeren takker nej til dette tilbud.

Social- og Boligministeriet skal bemærke, at det ikke er anderledes ift. afklaringspladser, end det er i dag, hvor en borger vil kunne takke nej til et givent tilbud. Kommunen vil stadig skulle sikre, at borgeren ikke står med et udækket hjælpebehov.

KL foreslår, at lovforslaget bør tydeliggøre, hvornår kommunen skal kunne stille afklaringspladser til rådighed, fx inden næste hverdag. Alternativt bør de økonomiske konsekvenser ved en udvidelse af kommunens administrative kapacitet vurderes.

KL anbefaler, at der tages højde herfor i den videre behandling af lovforslaget, så der sikres både en tilstrækkelig tydelighed for aftaler mellem kommune og region, ligesom der skal sikres en tilstrækkelig finansiering til at understøtte en eventuel udvidelse af kommunens administrative kapacitet.

Social- og Boligministeriet skal hertil bemærke, at der i lovforslaget vil blive indsat en tidsmæssig grænse på 1-3 døgn fra udskrivning til visitation til en afklaringsplads. Adgangen til at visitere til efter 1-3 døgn efter udskrivning skal sikre, at borgeren kan gribes og komme på en afklaringsplads, hvis kommunen 1-3 døgn efter udskrivning bliver opmærksom på eller kan konstatere, at personen har brug for et afklaringsophold.

5.20. Forebyggende perspektiv

KL er af den opfattelse, at afklaringspladser også skal kunne benyttes til borgere, der midlertidigt ikke kan opholde sig i eget hjem, uden at psykiatrisk indlæggelse vurderes nødvendig.

KL bemærker i tilknytning dertil, at borgere dermed kan dermed blive nødt til at gennemgå en psykiatrisk indlæggelse, før de kan få et afklaringsophold, hvilket efter **KL**'s opfattelse hverken gavner borgeren eller fremmer ambitionen om, at afklaringspladserne skal nedbringe genindlæggelser i sygehuspsykiatrien.

Social- og Boligministeriet skal hertil bemærke, at dette ikke ligger inden for rammen af den politiske aftale om en samlet ti-årsplan for psykiatrien, at afklaringsophold skal kunne tilbydes borgere, der ikke kommer fra en udskrivning fra sygehuspsykiatrien. Borgere med behov for et afklaringsophold, der ikke har været indlagt i sygehuspsykiatrien, kan tilbydes et midlertidigt ophold på et botilbud efter § 107 i serviceloven.

5.21. Borgerens egenbetaling

KL henviser til, at erfaringer fra flere kommuner viser, at betaling for ophold kan medføre, at nogle borgere afviser tilbuddet. **KL** er af den opfattelse, at de almindelige regler for fastsættelse af egenbetaling i midlertidige botilbud administrativt tunge og uhensigtsmæssige, især i forhold til de korte ophold. **KL** anbefaler derfor, at ministeriet overvejer muligheden for en mindre standardtakst for ophold og kost på afklaringspladserne.

Social- og boligministeriet skal hertil bemærke, at der efter ministeriets opfattelse ikke er saglige grunde til, at der i forhold til egenbetaling skal være forskel på borgere på § 107-tilbud og borgere med ophold på en afklaringsplads. Der vil på samme vis som det gælder for ophold på andre botilbud være mulighed for borgeren at søge kommunen om at få nedsat egenbetalingen, eller den kan bortfalde. Det følger således af § 5, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1244 af 13. november 2027, at kommunen efter ansøgning fra borgeren kan træffe afførelse om bortfald eller nedsættelse af egenbetaling. Det følger videre af § 5, stk. 3, at for borgere uden indtægt, sker der bortfald af egenbetalingen i hvert tilfælde.

5.22. Fleksible pladser

Socialtilsyn Nord skriver at fleksible pladser på § 108-tilbud til brug for afklaringspladser kan medføre udfordringer for målgrupperne. Ind- og udflytning i et hyppigt tempo kan skabe betydelig uro i et botilbud, hvor beboerne efter § 108 typisk har behov for stabilitet og forudsigelighed i deres nærmiljø.

Social- og Boligministeriet skal hertil bemærke, at det er op til den enkelte kommune at tage stilling til, om et § 108-tilbud er egnet til også at have fleksible pladser. Det vil herefter være op til socialtilsynet at vurdere, om afklaringspladser kan godkendes på det enkelte § 108-tilbud.

5.23. Handlekommuneproblematikker

Stenbroens Jurister anbefaler, at der i loven indsættes en bestemmelse om, at hvis psykiatrien ikke kan få kontakt til rette handlekommune, eller der ikke er en kommune, som mener at være rette handlekommune, er det den kommune, hvori borgeren har pligt til at tilbyde et afklaringsophold.

Social- og Boligministeriet skal oplyse, at det er borgerens handlekommune, der vil kunne træffe afgørelse om et afklaringsophold for borgeren. Der lægges med lovforslaget ikke op til at ændre de gældende regler om handlekommuneansvar i retssikkerhedsloven.